

MAGYAR LAPOK

+ 3 Lei

Posta postalá plátitá
aprobárit Dir. Gen.

Nagys. Ramaszetter Róbert ut.
SARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Arpád

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 203 (1349) szám. * Kedd, 1936 szeptember 8

Főmunkatárs:
dr Gyáriás Elemér

Irun és San-Sebastian között a nemzeti csapatok hatalmába került a spanyol-francia határ

A francia vasmunkások szervezete nyílt állásfoglalást követel a szorongatott spanyol vörös uralom megsegítésére. — Blum francia miniszterelnök lemondását emlegetik

Hendayból jelentik: Az Irun melletti spanyol-francia határ hidfőjét — amint legutóbb közöltük — pénteken reggel a francia határ felől jöve, egy vörös csapat meglepetésszerűen ismét megszállta. A nemzeti csapatok azonnal erős kezdelembe fogtak, s délre ismét visszafoglalták a hidfőt, ekként biztosítva, hogy azon a francia föld felől több ellenséges átkelés ne történhessen. A vörös kormánycsapatok 13 halott hátrahagyásával visszamenekültek a francia határra. Irunban még pénteken is voltak kisebb harcok és a város még mindig égett. Délről a nemzeti csapatok újabb erősítéseket kaptak, s azzal vonultak a Guadelupe erőd elfoglalására, mellyel San Sebastian felé nyitják meg az utat.

Az iruni hidfő végleges elfoglalása közben történt, hogy a spanyol nemzeti csapatok

*nagyobb mennyiségű francia fegyver-
szállítmányt foglaltak le, amelyek ép-
pen akkor érkeztek a pirénei hegység-
ekből. Az iruni harcokban a spanyol
nemzeti csapatok több francia tisztet
is foglyul ejtettek.*

Az Iruntól továbbhaladó nemzeti csapatok szombaton elfoglalták a Guadelupe erődöt. Még a Fuentarabia erőd elfoglalása van hátra, s ezzel teljesen hatalmukba kerül az a francia-spanyol határvonal, melyen át eddig özönlött a vörösek részére a francia segítségküldés. Most már San Sebastian ostroma következik, melyet az „España” nevű hadihajó bombázní is kezdett. A város polgári kormányzója még szombatra virradó éjjel Franciaországba menekült.

**A Fuentarabia-erőd is a nemzetiek
bírtokában.**

Hendayeből jelentik: Szombat este a nemzeti csapatok Fuentarabia erődét is elfoglalták. Az erőd alatti kis városkát a menekülők felgyújtották. Meglepetésként hatott, hogy az elfoglalás után vasárnapra virradólag a Guadelupe erőd mögül a vörös csapatok még heves ágyuzást kezdtettek Fuentarabia ellen. A nemzeti csapatok hamar elfoglalták a lesben álló ágyúüteget.

Most már az északi határvonalon levő nemzeti csapatok haderejük zömét San Sebastian elfoglalására fordítják. Az elmúlt hetekben

*a világ e lelegegánsabb firdőhelyén a
vörös csapatok több mint háromszáz
tuszt végeztek ki,*

a várost teljesen kiürítették és megerősített állásokat építettek ki.

**Három párt belső egyenetlensége
San Sebastianban.**

Vasárnap a nemzeti csapatok megkezdték előnyomulásukat San Sebastian elfoglalására. Vasárnap délben már hét kilo-

méternyire megközelítették San Sebastiant.

Párizsból jelentik: Az itteni lapokhoz érkezett helyszíni tudósítások szerint San

A páriszkörnyéki vasmunkások küldöttsége a minisztertanács előtt. — A fémipari szakszervezet általános sztrájkjal fenye- getőzik a spanyol ügyben való semlegesség miatt

Párizsból jelentik: Szombaton este kínos incidens játszódott le Párizsban, amelynek súlyos bel- és külpolitikai következményei lehetnek. A miniszterelnökségi palotában, ahol a kabinet tagjai éppen minisztertanácsban ültek együtt, megjelent a páriszkörnyéki vasmunkások küldöttsége és elmentmondást nem tűrő hangjával kiroszakolta, hogy a tanácskozást felfügesszék és őket Blum miniszterelnök fogadja. A miniszterelnök Salengro belügyminiszter társaságában fogadta a vasmunkásokat, akik a kormánytól a madridi kormányval szemben végrehajtott blokád azonnal felfüggesztését követelték. Azzal érveltek, hogy véleményük szerint a francia kormány helytelenül értelmezi a semlegesség politikáját.

A küldöttség azzal fenyegette meg a miniszterelnököt, hogy ha nem teljesítik a vasmunkások követelését, azonnal kikiáltják az általános sztrájkot.

*Blum miniszterelnök megrendülve és
sápadtan fogadta ezt a követelést és
igyekezett meggyőzni a vasmunkáso-
kat arról, hogy a semlegességi egyez-
mény megkötését éppen Franciaország
kezdemenyjezte, tehát a francia kor-
mány nem térhet el ettől a politikától.*

Emlékeztette a küldöttséget mindarra, amit eddig a kormány a munkások érdekében elkövetett és arra kérte őket, ne nehezítsék és ne ingassák meg a kormány helyzetét.

A minisztertanács után Blum miniszterelnök levelet intézett a szakmunkások szervezetéhez és követelte, hogy a vasmunkások követeléseivel a szakszervezeti szövetség foglalkozzék és csak a szakszervezeti szövetség határozata után fog a kormány állást foglalni.

A minisztertanács után a miniszterelnök magához kérte Jouhaux képviselőt, a francia szakszervezeti szövetség főtitkárát, aki néhány

A baszkok ott hagyják az új vörös kormányt. — Zavar a diplomáciában

Hendayeből jelentik: A spanyol fővárosban a helyzet rendkívül feszült és bizonytalan. A baszk nacionalisták vezetője, Aguerro, nem fogadta el a neki felajánlott közmunkaügyi tárcaát, azzal az indoklással, hogy mint népéhez hű nacionalista, nem lehet tagja szocialista-kommunista kormányának.

Azok a külföldi diplomaták, akik nem menekültek a határmenti francia Hendayébe, hanem Madridban maradtak, a legközelebbi napokban el akarták hagyni Madridot. Delvaye külügyminiszter azonban magához kérte a

Sebastian minden oldalról körülzárták a burgosi nemzeti kormány csapatai. A városba szorult védőcsapatok fölött három párt is akar parancsolni. Az egyik a kommunisták és anarchisták csoportja, mely a város végzeté árán is a végtelenségig ellen akar állani az ostromnak. Ezzel szemben az otthonuk iránt szeretettel viseltető baszkok a várost megadni akarják, hogy az ostrom minden rombolásától megkímélve legyen. A két párt között a szocialisták állanak, akik azt akarják, hogy tartsák ugyan magukat, de egyúttal indítsanak tárgyalásokat is az ostromlókkal, s biztosítsák a védőcsapatok elvonulását.

A védőcsapatok helyzete egyébként teljesen reménytelen s néhány napnál tovább aligha tarthatják állásaikat.

hétrel ezelőtt Madridban járt és ott a francia segítséggel biztatta ottani elvátársait. Blum most tudtára adta neki, hogy az esetben, ha a szakszervezeti szövetség olyan határozatot hozna, amely ellentétes Franciaország nemzetközi érdekeivel, úgy

*ennek a határozatnak éppen úgy, mint
egy eselleges vasmunkás-sztrájkjának
igen messzeható következményei len-
nének.*

Francia politikai körökben az a vélemény, hogy az esetben, ha a szakszervezetek és a vasmunkások nagaszknodnának követeléseikhez, Blum miniszterelnök benyújtja lemondását.

A vasmunkások küldöttségével való összecsapásról a jobboldali lapok nagy megdöbbenéssel írják. A *Liberté* főlháborodását fejezi ki az eset miatt s ezt a kérdést teszi fel: „Ott tartunk-e, hogy a francia kormány kénytelen alkudni a helyi szovjetekkel?”

A francia államtanács ülésre gyűlt össze.

Párizsból jelentik: Már a szombati minisztertanácsról az a hír terjedt el, hogy a kormány a vasipari szövetség kívánalma ellenére is Delbos külügyminiszter semlegességi politikájának további főtartása mellett foglalt állást. Vasárnap államtanács is volt, melyen szintén a spanyol ügyek kerültek szóba. Hosszas és kínos vita volt, de végül is úgy határoztak, hogy a semlegességi politikát fenn kell tartani.

A továbbiakban a katonai szolgálati idő fölemelése kérdésével foglalkoztak. Ebben is az volt a határozat, hogy a szolgálati idő fölemelése helyett egyéb téren fejlesztik ki a nemzeti védelmet.

diplomáciai testület doyenjét, Mogado csile, követet és vállalta a diplomaták életbiztonságát és védelmét. A külföldi diplomaták egyelőre Madridban maradtak.

Calderon, a washingtoni spanyol nagykövét kijelentette, hogy lemond, mert a madridi új kormányalakulással nem tud egyetérteni.

A burgosi nemzeti kormány a Népszövetség legközelebbi ganfi közgyűlésére magának igényli azt a jogot, hogy Spanyolország nevében képviselőt küldjön.

A spanyol katolikusokról a romániai katolikusoknak

— István püspök levele —

Sajtóhadjárat nincs a művelt országokban a spanyolországi gonosz kegyetlenkedések ellen. Itt-ott megemlékeznek róluk, néha a felháborodás hangján írják azokról. A megjelent cikkek azonban nem tudják a valódi tényállást megállapítani, még kevésbé azokat a lelki okokat kikutanni, melyek a siralmas nemzeti öngyilkosságot előidézték.

A hívő lélek a természetfölöttiség légkörében a hit szemével „lát” a történelemben olyan tényezőket is, amelyek egyrészt magyarázatot adnak az eseményekhez, másrészt intelmet tartalmaznak, melyet Isten ujjának kell tekinteni.

A spanyol nemzet több évszázadon át szenvedett a mohamedán arabok járma alatt. Hosszu szenvedés és hősiesség után lerázta az idegen rabigát. Lovagias, hősiesség, nagy-lelkű nemzet lett a spanyol. Amerika felfedezése után a keresztény gondolat apostola lett Közép- és Dél-Amerikában.

Nagy szentjei *Loyolai Sz. Ignác, Calazanti Sz. József, Keresztés Sz. János, Nagy Szent Teréz* évszázadokra kiható alapításokat tettek. Irodalom, művészet terén nagyokat alkotott a spanyol katolicizmus. Mert a spanyol nemzet katolikusnak vallotta magát. Közéletében, intézményeiben sohasem vallotta, hogy a vallás magánügy, nem tagadta, hogy a spanyol nemzet a vallást nemzeti drága kincsnek tartja és öntudatosan hirdette, hogy a katolicizmusnak köszöni nemzeti dicsőségét.

A nagy dómok, a remek műemlékek, az értékes könyvtárak, a nép szokásai mind azt hirdették, hogy a spanyol nemzet nagysága a katolikus valláshoz való hűségnek egyszerű gyümölcse.

Am teltek az évszázadok. A főszegek templomok a nagyszerű iskolák és könyvtárak, az ünnepek fénye, a kolostorok, az árvaházak, intézmények megmaradtak. Az egyházi birtokok, a főpapság közjogi helyzete, a papság tisztelete megmaradt, de lassankint elmaradt a nép bensőséges vallásossága. A vallásos élet lelket átjáró hatása fonyadásnak indult. A nagy tömegek alig jártak templomba, alig ismerték a vallás tanítását, még kevésbé élték át a vallás kegyelmi életét. A hit tanításait nem ismerik többé a nép és így nem is hihet. Az isteni parancsolatokat nem értette, lelkét nem járta át az Isten félelme, még kevésbé az Isten szeretete. Megkeresztelték a gyermekeket, mert szokás volt, megbérmálták a gyermekeket, mert szép ünnepség volt, az első szentáldozástól alig maradt el gyermek, a házasságot a templomban kötötték, mert így cselekedett mindenki.

Az azonban nem gondoltak reá és hívő lélekek nem értékelték azt a természetfölötti hatalmat, melyet a keresztység, a bérmálás, a szentáldozás, a házasság, a gyónás, az utolsó kenet a léleknek nyújt!

A művelt osztályok elközömbösödtek a modern élt pogányságra hajló hatása folytán, a nép elhidegült a rossz példa következtében, melyet a művelt osztály adott és mert a tanítás, a lelkipásztorkodás sem alkalmazkodott a mai élet változott viszonyaihoz.

X. Pius pápának a mindennapi szent áldozásra vonatkozó körlevelét nem hajtották végre mindenütt. XI. Pius pápa felhívása, hogy a Jézus Szentséges Szívét bensőségesen tiszteljük, sok helyen pusztában kiáltó szózat maradt. Az „Actio Catholica”-ról és a „Quadragesimo Anno” kezdetű körleveleket ismertették, méltatták ugyan, de az életbe át nem vitték soha. Kimondom a súlyos igazságot: *Spanyolországban pangás volt a katolikus életben. Nem volt pezsgő sajtó, nem volt apostoli lelkipásztorkodás, nem volt katolikus nevelés, nem volt eleven hitélet, nem voltak hősök, nem voltak szentek!*

Mikor Keresztelő Szent János tanítványai felkeresték az Ur Jézust s azt kérdezték tőle: Ő-e az eljövendő Megváltó, egyes felelet helyett azt mondta az Ur Jézus: „Elmenvén jelentétek Jánosnak, amit hallottatok és láttatok: a vakok látnak, a sánták járnak... a szegényeknek az evangélium hirdettetik”. (Mt. 11. 5. 6.) Ez a legbiztosabb ismertető jele az igazi vallásos életnek, hogy: *szegényeknek hirdetik az evangéliumot.* Spanyolországban ebben a pontban nagy volt a hiány.

Nem tudom elképzelni, hogy buzgó imádkozó, krisztusi életet élő családok spanyolországi vérengzésre tudnának vetemedni. Ismerke családokat, kikért akár tűzbe tenném a kezemet, hogy nem lesznek vallásigyalázó, templomokat romboló forradalmárok, — mert élő hitük van, mert valóban imádságos lelkek!

Ne vádoljuk csak a gazdag spanyol főpapságot, ne vádoljuk csak a papságot, ne vádoljuk csak az ellenséges áramlat vezetőit, avagy a szegény félrevezetett tömegeket! *Bűnös volt mindenki,* mert nem vette ki részét a tevékeny hitéletben, nem voltak hű szolgálói, sáfárai a krisztusi gondolatnak!

Csak a legutóbbi években támadt felocsúdas és magáraeszmélés a spanyol földön, mely észrevette a lelki elhanyagolódást. Megindult az egykori hitméltség visszaszerzéséhek mind

nagyobb szellemi és érzésheli áramlata, s éppen a művelt osztályok ifjabb nemzedéke volt ennek a legbuzgóbb munkálója. Az egyszerű népben is mihamar fölújult a hagyományos hűség az elhagyott vallás iránt. De persze voltak és vannak végleg elromlott rétegek is, melyek dühödten fordulnak e lelki megújulás ellen, s melynek vezéreként csoportjai, hatalmora törő belső ágaskodói és nemzetközi uszítói vannak. Ezek már kész prédának vették Spanyolországot, s annál örültebb vadással akarják kirtani azt a hitet, mely megújulásával az ő kész prédájukat elveszi tőlük.

Igy dül a harc az elveszett hitméltségek fölött, azok visszaszerzéséért. A spanyol nemzet igen nagy része most már hű a szent hithez, azért van annyi vértanu. A lemezárólt püspökök, papok, szerzetesek, apácák és hívő világok vértanúi halála nem bűnhődés, hanem dicsőség. A vértanúság, a hitért való halál Isten drága ajándéka.

A vértanuk vére Isten előtt értékes áldozat, mely a megdicsőült vértanuk imádságával igen nagy áldást fog hozni a tiszteletreméltó spanyol nemzetre!

Testvéreim, a spanyol eseményekben hangos intelem és hősi tanulság van mindnyájunk részére!

A VÖRÖS TERROR ÁLLATI KEGYETLENKEDÉSEI. Párizsból jelentik: Az „Echo de Paris” harciéri jelentése szerint *Guadalup-erődben és Fuentarrabiában a fogva tartott tuzsokat kivégezték.* A „Petit Parisien” szintén úgy értesül, hogy a kormánycsapatok agyonlőtték a tuzsokat, köztük *Valladolid érseket.* A „Journal” megemlíti azt a táviratot, amely szerint a kormánycsapatok *Fuentarrabiában agyonlőtték az ottani monostor valamennyi szerzetesét és holttesteket keresztire feszítve felvitték a kolostor tetejére.* A „Jour” burgosi jelentése szerint a vörös milícia a kormánycsapatok által megszállott területen minden itélet és indoklás nélkül *agyonlőtt száztizennégy szentáldozórendi barátot.* A londoni „Daily Mail” közli egy *Spanyolországban lakó angol állampolgár leírását a spanyol marxisták kegyetlenkedéseiről.* Így például az *andaluziai Baehában a vörösek meggyilkolták a kisgyermekeseket százait.* A gyermekeket fejével lefelé kikapasztották a házak erkélyeire. *Igen sok asszonyt és gyermeket a házak kamáján feszítettek keresztire, másokat pedig lófarkhoz kötve, addig hurcoltak végig az utcákon, amíg alaktalan tömeggel zúdítottak. A lap közli azt a jelentést, amelyet az egyik manchesteri vegyipar Sevillából kapott. A sevillai jelentés részletesen leírja azokat a borzalmakat, amelyeket a vörösek a nemzeti csapatok bevonulása előtt a sevillai tartományban elkövettek. *Cazalia de la Sierrában nyolcvanhat embert hatalmas gödörbe dobtak. A megkötözött áldozatokra hárompercenként dinamittöltényt hajtottak és így pusztították el valamennyijüket.**

Virágtól emberig

Irta: Ujhazy György

En eleinte, pöttömkoromban, majdnem mindent tudtam a világ sorsáról. Tudtam, hogy a csillagok az égen az angyalok pillogó mécsesei, a csábító ördög a befőttes kamrákban lakik „édes-várban”, a sok lekvár között, a tarka tulipánok meg csupa gyönyörű tündérek. Tudtam, a guggon ülő bokrok zöldárnyu mélyén apró manók leskelődnek. Ha megkaparinthatják a labdám, eldugták tréfás kedvvel akárhányszor. A mályvákra is tudtam, eivarázsolt királykisasszonyok és a jegenyékről is biztos értesülésem volt, hajdani óriások, akik most nekem silbakolnak szigorúan vigyázva reám.

Mindebből látható, valóban kitűnően tájékozódtam akkori életem dolgaiban.

D az emberről, az emberekről, szinte semmi megbízható híradás sem jutott hozzám. Edesapám, edesanyám — ők egészen mások voltak, mint a többiek. Persze. Legfeljebb Irma tantit illette néha sanda gyanum: seprűn lovagló boszorkány. Azért nem olyan rossz, mint az a híres Vasorru.

Cseperedve aztán, hogy betűre, könyvre togtak, felnyitották a szemem. Megtanítottak: a csillagok nagy messzeségben keringő égtestek, a tulipánok, jázminok, mályvák meg csupa virágok és a jegénye is csak egyszerű fa. Nincsenek szeleburdi manók és nincsenek gonoszok boszorkányok. Az ördögről is kide-

rült, hogy nem a mi kamrákban éldegél, de felőle továbbra is tartotta magát a hit: van és kísért.

Ahogy hát, így ettem a Tudásfájának gyümölcsét, lassan el kellett hagynom tisztá szívem Paradicsomát.

Es közben megismertem az embert.

Ez a história akkor történt, amikor első leckémet vettem az emberi szív furfangos tanítványából. Akkor már nem lehettem az Ur ártatlan kertjének igaz lakója, hitehagyottan elszakadtam füveknek, virágoknak, fáknak szelíd meséitől, de még az állatokkal valamelyest megtartottam rejtelmes kapcsolatokat kisleánykévé serdülő életemben is. Különösen a kutyákat szerettem.

Két pompás foxim volt abban az időben.

Csingi és Lingi.

Barátaim, pajtásaim. Büszkeségeim. Szép-ségük és okosságuk híre meg Irma tantit is eljutott Vinyekre. Egy napon levél érkezett tőle, kérte edesapámat, ha Csinginek kiskutyái lesznek, szeretne egyet közülök. Támadt erre nagy zsongás otthon, de az egész családban is, mert rideg, rátarti, komisz, gögös teremtés volt a tanti, nem kért az soha senkitől semmit. Könnyen tehette rettentő gazdagságában. Az egész Csóthi-vagyton az ő keze alá gyűlt.

Ebéd után edesapám derűs szemmel fordult felém, hogy megtárgyalták a nagy ujságot:

— Hát, írj a tantinak, fiam, tied a Csingi.

— Mit írjak?... — kaptam fel a fejem.

— Amit akarsz... Adsz-e neki kutyát, vagy nem... — Es furcsán mosolygott.

— Természetesen, ad!... — rebent fel a csendben edesanyám szava. — Nagy árat kaphat még érte... — Megértettem, arra célzott, hogy majd nekem is jussol a nagy örökségből Irma néni.

Este aztán megirtuk a levelet edesanyámmal, ő diktálta. Keserves munka volt. Vagy félucat aranszegélyes levélpapírt elrontottam. De végre mégis sikerült illendő betűkkel, illendő szavakkal közölni, hogy parancsoljon a tanti, első választást adok a tavalyi kölykekből. Es nagy merészen, bár már hosszú esztendőök óta nem mozdult ki az öregasszony Vinyekről, meghívtuk, jöjjön el s maga válasszon.

Alig egy hétre megérkezett a levele. Kurta volt, de tartalmas: köszöni a szives soraimat, mellékel a részemre egy ötförintos bankót s május végén eljön hozzánk.

Edesanyám már úgy tekintett engem, mint Vinyek jövendő urát.

Csinginek és nekem ugyancsak felment az ázsiónk! Az egész család minket kényeztetett. Es, és mindenki, aki a közelünkben élt, atyafi, koma, sógor, barát, ismerős, kért egyet a Csingi kölykeiből. Olyan boldogságban fenyekedtek azok a napjaim, senki kérését sem tudtam megtagadni. Számolatlan ígértem mindenkinék Csingi kontójára.

Egy nap, hogy megérkeztek vendégségbe Veér Iduciék. Idusnak is ígértem egy Csingicsemét. Neki ne ígértem volna? Érettségi

Szeptember 12-én Pozsonyban értekezletre gyűlnek a kisantant államai

Cseh tervezések a római államcsoporttal való együttműködésre

Londonból jelentik: Prágából jött tudósítás szerint Pozsonyban szeptember tizenkettedikén tartják meg a kisantant értekezletét. Ez alkalommal a cseh kormány beható előterjesztést tesz arról, hogy miképpen kellene megtalálni a római csoporttal (Ausztriával, Magyarországgal és Olaszországgal) a kapcsolódást. Hodzsa cseh miniszterelnök reménye az, hogy amennyiben a kisantant a másik csoporttal gazdasági együttműködésbe juthat, ez később a politikai megbékülést is elhozza.

**Stoiadinovics jugoszláv külügyminiszter
Bucurestiben. A magyar kérdés a kisantant tárgyalásain.**

Bucuresti. Saját tud. Tekintettel a szeptember 12-én Pozsonyban összeülő kisantant konferenciára, szerdán reggel Bucurestibe érkezik Stoiadinovics jugoszláv külügyminiszter, hogy előzetes tanácskozást folytasson Antonescu külügyminiszterrel. Szerdán este a két külügyminiszter elutazik Pozsonyba.

Ezzel kapcsolatban a Curentul hétfői száma ezeket írja:

— Nem hivatalos hírek alapján úgy tudják, hogy Magyarország rövidesen jegyzékeket fog intézni az érdekelt államokban, amelyekben felmondja a trianoni békeszerződés katonai záradékait. Noha a budapesti kormány hivatalos közleménye cáfolja ezt a hírt, az mégsem látszik alaptalannak. Tehát ezt a kérdést is felvették a pozsonyi konferencia napirendjébe s annak a kisantant delegátusai különös figyelmet fognak szentelni. Mindaddig, ameddig ebben a kérdésben a három állam kormánya le nem szögezi magatartását Pozsonyban, egy állam sem fog válaszolni az esetleges magyar jegyzékre, hogy ez a válaszadás közös elhatározás értelmében történhessenek.

Ovassátok és terjesszék a Magyar Lapok-at!

után feleségül akartam venni!

Vacsora végeztével, hogy a vendégek elmentek, édesapám elfogott:

— Nem lesz annyi kölyke életében Csinginek, ahányat te elgértél már, fiam...

Meghökkenem.

— No!

— Gyere, számoljuk össze... — és papírt, plajbászt vett elő édesapa.

Számoltuk: a tantinak, Cserey Jolánnak, patikusék Irénjének, a Nótárius Esztrikének, Kántor Ferkónak, Doboséknak, a három sógor-nak, tanító néninek, főbíróéknak, szomszéd Terikének, Kiss Lacikáéknak, Cinégének... és jöttek a nevek tovább kiapadhatatlan sorban.

— Iducinak!... — kiáltottam fel.

— Huszonhárom!... — szólalt meg édesapám, feltekintve a papírról.

Tehetetlen kétségbeesetten hápogtam.

— Na, ne félj, nem eszik a levest olyan forrón, ahogy főzik... — vigasztalt édesapa. — Majd elintézem a dolgot... Hanem máskor csak azt igérd, amit teljesíteni tudsz!

El sem tudtam képzelni, hogyan lehet eből a csávából kimászni. Mert arra igazán nem számítottam, hogy Csingi huszonhárom kölyökkel örvendezteszen meg. Szorongva teltek a napok, a hetek.

Egy reggel négy kiskutyát találtunk Csingi kosarában. Széttunt a nagy esemény híre a faluban.

Jöttek az új kutyatulajdonosok.

Édesapám egyenkint vitte Csingéhez

— Válassz! — mondta az illetőnek.

Választottak sorban mind, vagy tizennégyen a négy kutyából. Néhányan nem jöttek el: nem kell nekik most. Köszönik. A főbíróéknak, Irma tantinak levél ment.

Másnap édesapám hol egyiknek, hol másiknak sugta:

— Gyöngye volt az a kölyök, összenyomta az anyja az éjjel... Mért nem választottad azt a másik tarkát... Hanem legközelebb, te leszel a legelső, aki kap...

Nagy csodálkozásomra, kicsinye, nagyja: mind megnyugodtak az emberek. Senki sem érezte magát megsértve, megbántva. Amint mondani szokták, diplomatikusan elintéződött a kutya-ügy.

A tanti soká váratott magára. Csak június végén érkezett meg. Engem nagyon kedvesen megölelt, megcsókolt. Valósággal összebarátkoztunk.

Akkor még mind a négy kutyakölyök nálunk volt. A tanti kiválasztott egy fekete monoklisát. Eltalálta, nekem is az tetszett.

Néhány nap múlva a megmaradt három kölyköt elvitték: egyet a főbíróék, egyet a kis sógor, egyet meg a patikusék.

És akkor érkeztek meg Iduciék. Ép hogy lecihelődtek a kocsiból, egyenesen Csingi kosarához szaladt Ida. Tüstént meglátta a kiskutyát.

— Ez derék tőled, hogy megtartottad az ígéretedet... — fordult felém s rámemele a mosolygó tekintetét.

**Mindenkin
segít
és ön
semmit sem tud
róla?**

**Lotion
Faciale
Scherk**

IS. SCHERK ARCVIZI

SCHERK

Tehát épp itt az ideje, hogy megismerje a Scherk arcvizet! Akkor az Ön arcbőre is rövidesen megjavul, teljesen tiszta lesz és olyan puha, mint a selyem! Próbálja ki azonnal! Üvegek à Lei 62°103°164°300°475°

A Nemzeti Parasztpárt banati tagozata országos és helyi vonatkozású párt-ügyekről határozott

Titulescu elnökjelöltségével szemben Mihalache elnökségéhez ragaszkodik. — Fölkészüléseket kezdett a közigazgatási választásokra

Timișoara. Saját tud. A Nemzeti Parasztpárt banati tagozatának elnöki tanácsa, illetőleg intézőbizottsága vasárnap itt ülést tartott. Bocu Sever volt miniszter s volt banati kormányzó elnöke alatt. A központi pártvezetőség megbízottjaként Dimitrescu ezredes jelent meg Bucurestiből.

Bocu Sever ismertette a központi pártvezetőség legutóbb tartott ülésének állásfoglalását. Dimitrescu ezredes azt a felfogását fejtette, hogy a parasztgárdák a pártközpont intézkedéseiig fenntartandók. Ilyen állásfoglalás tükrözött vissza Jucu severini, Radovan dr carasi és az aradi delegált beszédeiből s ez volt az ülés felfogása is. A timiș-torontali gazdák vezetői Juga Liviu dr timișoarai és Galu Vasile dr perliani ügyvéd, valamint Pulca dr detai gyógyszerész. Szóba került az Alba-Iuliara tervezett nagygyűlés, amelyet októberben akarnak megtartani; a

tagok körében már most megkezdik erre a toborzást. Ami a sajtóban napvilágot látott hírt illeti, hogy Titulescu venné át a pártvezetőséget, a párt állásfoglalását Bocu ismertette a maga beszédében. A kombinációra ugyancsak burkoltan utalt, de határozottan kijelentette:

a párt elnöke Mihalache s a párt programja olyan, hogy azt neki kell megvalósítania.

Szóba kerültek a választások is. Külön ülést tartottak a timiș-torontali kiküldöttek, akik meghatározták, hogy a megyei választási lista vezetője Bocu Sever, a városi tanácsválasztásoké pedig Gábor Livius dr, volt főpolgármester. Megbeszélték a listán való helyezéseket s az esetleges paktumok ügyét. A Magyar Párttal, értesüléseink szerint, máris folytak tanácskozások.

Óh, azt a rettenetes pillanatot soha nem feledem el. Mit mondjak? Mit tegyek? Semmi sem jutott eszembe. Dadogtam. Nem tudtam megmondani az igazat, a kutya nem az övé, a tantié. Róla teljesen megfeledkeztem ebben a képtelen kavarodásban.

Nehéz szívvel telt el az a napom. Iduci háromszor is szóba hozta a tanti előtt a kiskutyát. Alig tudtam elterelni heves, kapkodó szóval — a témától.

De meddig lehet ezt rejtegetni, takargatni, titkolni? Egyszer, egyszer majd kipattan az igazság!

Választanom kellett: Iduci és a tanti között. Döntöttem.

Másnap reggeli után együttmaradtam Irma nénivel. Kertelve fogtam a dolognak, végül kinyögtem:

— Kérem, édes tanti, mondjon le Iduci javára a kiskutyáról...

— Mi? ... Miii? ... — Nem akart hinni az öregasszony a fülének.

— Tetszik tudni, a tanti már öreg... és Iducinak a szíve is megzakadna... — És még más száz argumentumot dadogtam.

Ámulva-bámulva hallgatott egy darabig, remegő szája némán vonaglott, de egyszerűen felugrott a székről s nekivörösödve, mint egy pujsza rikácsolta:

— Kigyót melengtettem a keblemen! — És elszaladt. Rögtön csomagoltatott. A déli vinnal elutazott.

Édesapámnak bűnbánóan elmondtam

A kincses Spanyol-Afrika

Európa minden ujságolvasója megkapja naponként a maga adagját azokból a borzalomból, ahogy a spanyolok a politikát polgárháború alakjában maguk közt elintézik. Nehéz elképzelni, hogy a jelen pillanatokban mi történik Spanyolországban, de még nehezebb elképzelni azt, hogy mi történik az afrikai spanyol Marokkóban, ahonnan Franco idegenlégiói elindultak: Madrid felé. A legutóbbi hírek szerint Abd el Krim, a riff-kabil Napoleon követte Elba szigeti elődjét és szintén megszökött a szigetről, ahova a franciák 1926-ban nagy ügyvel-bajjal internálták, s ha már megszökött, csak haza mehetett, ha pedig hazament, az nem fog lefolyni egy kis történelemcsinálás nélkül.

A legnehezebb azonban elképzelni azt, hogy az érdekelt nagyhatalmak, a hivatalos és nem hivatalos nyilatkozatok háta mögött mit gondolnak és terveznek a legzártabb ajtók zavartalan tanácskozástermeiben. Mert a spanyol földön esedékes világfelfordulás, a maga oroszos egyszerűségében olyan világos mint a nap, ahhoz a nagyon komplikált afrikai helyzethez képest, mely a Riff hegyek s bennük rejlő árványi kincsek problémája.

A németek körülnéznek a helyszínen

A világháború előtt pár évvel történt, hogy a német vasipari világegyetem a Mannesman testvérek mérnökei hosszú kutatást végeztek az Atlas-hegység nyugati vidékén, a Riff földön. A kutatás eredménye terjedelmes memorandumban került az akkor még császári megítélés alá. Az emlékirat a Ouad ben Tusin környékén elterülő vasérctelepekre mutatott rá legelső sorban. A legkiválóbb foszformentes vas, a belőle készített acél minőségben felülmúlta a svéd acélárakat. Várható hozama 160 millió köbméter. Közül hozzá nagykiterjedésű rézleplelések nyolc-tíz százaléknyi tiszta rézércel. A rézvonalas kilométer széles és háromszáz méter vastag sávokban hálózta be majdnem az egész területet, közben gazdag antimón lefolyásokkal, melyeket különben már az ókorban is bányásztak erre felé. Itt úgyszólván minden rög kincsekkel er. nem ritka az arany és az ezüst és rengeteg az olyan mellékterem, melyet a német vegyi ipar arannyá és ezüstré tudna átváltani. Mannesmanék a marokkói szultántól meg is szereztek a bányakoncessziókat s a német külpolitika megszokott elánjával Marokkó megszerzésére készülődött.

Ebből lett a marokkói kérdés, majdnem világháború a század tizedes éveiben, algezi-

mindent. Nyugodtan meghallgatott.

— Nem baj... — legyintett, S csendesesen hozzáfűzte: — Most már mindegy... Holig tanul az ember... Te is tanuljál, nem lehet mindig a szivedre hallgatni...

— Edesanyám vigasztalhatatlan volt.

— Oda az örökséged... — siránkozott szegény.

Uzsonna után előállt Iduciék kocsija, persze, ők egyetlen hangot sem tudtak meg a történetekből, vidáman bucsuzkodtak. Ida az ölében tartotta a kis feketemonoklist.

— Mi az?... — kérdezte Veér Kálmán bácsi.

— Kiskutyá... kaptam... — csicseregett a lány.

— Az én házamba ugyan nem hozol semmiféle kutyát!... Tedd csak le szépen... — mormogott Kálmán bácsi.

Nem volt apelláta. Iduci letette a földre a kutyakölyköt.

Amikor kifordult a kapun a hintó, edesanyámmal sirva ölelkezünk össze.

A feketemonoklis, mintha semmi sem történt volna, járszadoni kezdett a nyári fényben ragyogó kertben.

En, az ember, szomorú száműzötten néztem. A füvek, virágok, fák szánakozva susogtak. Nem értettem a szavukat, Valamikor pedig annyit beszélgettünk! Valamikor, amikor még alig értettem az emberi szót. Talán visszafelé még egyszer hozzájuk. Talán... a szőlő fához és virágokhoz... az emberektől...

rasi konferencia és diplomáciai vereség német hátrálással. 1912-ben a nagyhatalmi frontról Németországnak Marokkó felé nézni sem volt szabad, ha nem akart háborús kockázatot vállalni. Mannesmanék kénytelenek voltak koncessziókba a francia nehézipart is belevonni, s a Credit Lyonnaisal együtt a Schneider-Creuzot is megjelent a helyszínen, az igaz, hogy egyelőre csak elvben. Mert a tényleges kiaknázás francia részről éppúgy háborús konfliktust jelentett volna, mint német részről.

A franciák egyelőre csak őrszemeket állítottak, kisebb vállalatok tucatjával hálózták be a bányavidéket, apró műveket, közútsztrákat építettek, melyek alkalmas időben átalakultak volna hatalmas üzemekké. Ekkor azonban kitört a világháború.

A Kanári-szigetekkel szemben van az „Aranypart” a Rio de Oro, 1400 óta spanyol gyarmat. Egészen közel a marokkói déli határhoz, Afrika legnyugatibb partján. Afféle melléklépcső és hátsó bejárat a kincses Riff hegyekbe. Olyan elhanyagolt, amilyen csak egy beporosodott spanyol gyarmat tud lenni. Vékony partszegély, háta mögött a sivatag senki földje. A spanyol helyőrség 84 katonája volt, egy ágyú és négy gépfegyver. A háború alatt Németország a senki földjén uralkodó El Hiba szultánnal titkos szerződést kötött, hogy hátulról támadja meg Algirt és közben annektálja a kincses hegyeket. A diplomáciai érintkezést tengeraltjárók közvetítették, melyeknek az Aranypartok körül rendes kikötőjük volt s már ekkor kiderült, hogy ez a part elsőrendű flottabázis, ahonnan Gibraltár és az egész Földközi-tenger kívülről blokállható.

Versenyfutás akadályokkal

A szultán fegyvereket kért és katonai instruktorokat. A német tengeraltjárók az U. 20 vezetése mellett mindezzel szolgáltak és rengeteg kézi lőfegyvert és lőszerrel szállítottak. A szultán átvette a felszerelést, ellenben kijelentette, hogy addig nem támadja meg a franciákat, amíg ágyúkat is nem kap. Ez a kívánság az adott körülmények között kivihetetlen

volt s ez a német erőfeszítés is sikertelen maradt.

A világháború győzelmes lezajlása után a franciák a legnagyobb erővel nekiláttak volna a Riff föld kiaknázásának, ha lehetett volna. Szinte óramű pontossággal tört ki a riff-kabil gyarmati háború. Abd el Krim vezetése alatt. Most kerültek elő riff oldalon a világháborúban szállított német fegyverek és álltak küzdelembe a német katonatisztek tanítványai, a turbános harcosok. A riff háború nem ment olyan simán, mint az abesszíniai olasz hódítás. Rengeteg vérbe került s évekig húzódtott el, míg végre az egyesült francia-spanyol gyarmati haderő kézzel tudta keríteni Abd el Krimet és Afrika túlsó felére félretenni az útból.

1926 május 26-án ért véget a küzdelem, s július 13-án a franciák már megkötötték a szerződést a spanyolokkal, a Riff föld értepeinek kiaknázására. Ez a kiaknázás körülbelül most van abban a helyzetben, hogy a vállalatok komoly értéke kibontakozzék.

Nem véletlen, hogy Franco tábornok felkelése erről a helyről indult ki és azzal kezdődött, hogy Marokkót birtokba vette. Ezzel a francia nehézipar legszebb reményei jutottak kezére és a felkelők javára nagyon élére állította azt a kérdést, amit Párizsban, zárt ajtók mögött kell megoldani. A francia baloldali segítség, ebből a marokkói szemszögből nézve annyit jelent, hogy a fehérek győzelme esetén elvesz az a bányaterület, mely a francia hadi- és nehézipart a Ruhr-vidék helyett kárpótolta volna. Sőt a fehérek leveretése esetén is marad a támadóknak visszavonulási terep, egy tenger-től védett gyarmatos ország a legteljesebb nyersanyagfelszereléssel.

Lehetséges, hogy egy fehér Spanyolország fog alakulni Gibraltárral szemben az afrikai parton, de még valószínűbb, hogy az igazi európai bonyodalom még csak ekkor fog elkezdődni.

Ennek az aknáknak is le vannak már rakva. Amikor napihírekben felbukkant a rövid életű hír, hogy Franco tábornok, segítség fejében felajánlotta Olaszországnak a Baleári-szigeteket és Ceutát, vagy hasonlóképpen Németországnak az Aranypartokat, a Rio de Oro, ez a múlt emlékeinek és a nehéziparnak olyan érintése volt, amit egy európai felfordulás beharangozójának is tekinthetünk.

Magyarországon tartja kongresszusát a Szent István évben a katolikus pedagógusok világszövetsége

Budapestről jelentik: Augusztus elején gyűlést tartott a katolikus pedagógusok világszövetsége a vorarlbergi Feldkirchenben. A szövetségben eddig 14 állam 42 egyesülete tömörült, mintegy 150.000 pedagógus taggal. A kongresszus főképpen a békegondolat jegyében állott. Dr. Metzler G. udv. tanácsos „A béke gondolata az iskolában” címmel megtartott előadása nagy érdeklődést és élénk vitát váltott ki. A kongresszuson az egyes nemzetek katolikus iskoláügyének helyzetét is bemutatták a kiküldöttek. A pontos adatok alapján felépített jelentések éles megvilágításba helyezték az egyes nemzetek erőfeszítéseit és eredményeit. A tanácskozások befejező napján az alapszabályok kiegészítése után a résztvevők a következő határozati javaslatokat fogadták el:

1. A gyűlésen résztvevő kiküldöttek meg erősödtek abbéli meggyőződésükben, hogy a katolikus pedagógusok világszövetségére szükség van; ezért a keresztény nevelés jelen és jövő feladataira való tekintettel egészen ki kell ezt építeni. Csatlakozásra hívják tehát a még távolálló egyesülteket.

2. A taggyesületek szolgálják a béke gondolatát. Vizsgálják felül e szempontból az iskola-, különösen a történelem- és olvasókönyveket. Szorgalmazzák a kifogásolható helyek megváltoztatását a keresztény szellemű, igazságon alapuló béke érdekében.

3. A kapcsolatok mélyítésére a taggyesületek kiépítik a folyóirat-cserét és lapjaikban „Világszövetség” rovatot nyitnak.

4. Mély fájdalommal figyeli a gyűlés azt az embertelen üldözést, melynek a spanyol katolikus pedagógusok jelenleg ki vannak téve. Sajnálja annyi kultúrérték és a papnevelés annyi virágzó intézményének pusztulását. Biztosítja szorongatott hittesvéreit és tagjait szívből fakadó részvétéről és imádkozó megemlékezéséről.

A gyűlés elhatározta, hogy 1938-ban, a Szent István-év alkalmából Magyarország fővárosában, Budapesten rendezi legközelebbi kongresszusát.

Ph. Bottome:

Az orvosok

című világhírű regénye a könyvpiac legnagyobb sikere.

Ára: 126 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál

Megújították a francia-lengyel katonai szövetséget

Lengyelország legyverkezési kölcsönt is kap Franciaországtól. — Rydz Smigly lengyel hadsereg-főfelügyelő hazautazott Párizsból

Párizsból jelentik: Rydz Smigly lengyel hadsereg-főfelügyelő vasárnap befejezte párizsi tanácskozásait. Az Agence Radio szerint három pontban foglalták össze a két állam közötti megegyezéseket.

1. Megújították az 1923. évi francia-lengyel katonai szövetséget. 2. Megállapodtak a katonai együttműködésnek lengyel szempontból figyelembe veendő irányelveiben s az ezzel összhangzó gazdasági együttműködésben is. 3. Megállapodtak egy fegyverkezési célú nagyobb kölcsön kérdésében, amelyet Franciaország ad Lengyelországnak, hogy védelmi felkészültségeit fokozhassa.

Párizsból jelentik: Delbos francia külügyminiszter vasárnap Rydz Smigly lengyel hadsereg-főfelügyelőt kívül hosszús megbeszélést folytatott a cseh, román és angol követtel is. Rydz Smigly lengyel hadsereg-főfelügyelő vasárnap éjjel visszautazott Varsóba.

Az ifju liberálisok vezére nagyjelentőségű külpolitikai beszédet mondott Galatban

Jugoszláviával és Közép-Európával
a jóviszony helyreállítását követelte

Bucuresti. Saját tud. Bratinau Gheorghe pártjának Galatban tartott gyűlésén beszédet mondott. Birálta az új kormány alatt eléállott belpolitikai helyzetet. Aggodalmakeltőnek mondotta, hogy a liberális kormányzat eltávolodott a kormányzás tárgyilagos irányvonalától. Azért a liberális kormány ellen fokozott erővel fog küzdeni.

Azután az ifju liberálisok vezére a külpolitikáról nyilatkozott. Ezeket mondotta:

— Antonescu, az új külügyminiszter a napokban kijelentette, hogy a külpolitika semmiben sem változik meg s továbbra is követni fogja Bratinau Jonel hagyományait. Ez helyes. Azonban éppen ez a hagyományos külpolitika megkívánja, hogy el kell oszlatnunk a felhőket, amelyek az utóbbi időben kezdtek elhomályosítani Belgráddal való kapcsolatainkat s vissza kell adnunk a kisantantnak valódi értelmét és jelentőségét. Szükséges, hogy a francia nemzettel való hagyományos barátság elhagyása nélkül adjuk vissza a román gazdasági életnek a fejlődés lehetőségét, amelyeket földrajzi helyzete és erőforrásai nyitnak számára.

— Eppen ezért föl kell vennünk a szoros gazdasági kapcsolatokat Közép-Európával és Németországgal. Különösen fontos, hogy ne sodródjunk az elentétes ideológiák harcának küzdőterére, ami most oly szerencsétlenül kettéosztja Európát — s minden gondunk a román nemzet érdekeinek, birtokának, törekvéseinek megvédése legyen jelenlegi határaink között. Nemzetes irányu külpolitikai rendszerre van szükségünk, de nem olyanra, amely szem elől tévesztse az ország valódi helyzetét és nemzetközi kötelezettségeit.

Bratinau Gheorghe a továbbiakban sembe helyezkedett a Dunabizottság feloszlásának eszandékával s a bizottságnak a működési szabályzatait mindössze módosítandónak mondotta.

* Az oradeai Szent Orsolya-zárda nyilvános sági joggal bíró iskoláiban: a román tannyelvű 4 osztályu elemi-, a magyar tannyelvű 7 osztályu gyakorló-, a román tannyelvű 5 osztályu középiskolában és a magyar tannyelvű VI., VII. és VIII. osztályu tanítónőképzőben a beiratások szeptember 1-én kezdődnek és szeptember 10-ig tartanak.

**Küszöbön az
ÁLLAMI SORSJÁTÉK
3. osztályának a
HUZÁSA**

Szeptember 15.-én megnyílnak a Fundatia Carol kapui, hogy beengedjék az UJ MILLIOMOSOKAT.

VÁSÁROLJON SORSJEGYEKET idejében, nehogy elvesse a huzások sorát és hogy közeljék a nagy negyedik osztályhoz, a MILLIOMOSOK OSZTÁLYÁHOZ.

Ne feledkezzék meg a III. osztály huzásáról kedden,

SZEPTEMBER 15-ÉN
néhány nap múlva.

Blum francia miniszterelnök népgyűlési beszédében kifejtette, hogy az európai béke érdekében nem áll nyíltan a madridi kormány mellé

Párizsból jelentik: Leon Blum francia miniszterelnök vasárnap nagyobb beszédet mondott a Luna-parkban összegyűlekezett szocialisták előtt. Kifejtette, hogy a madridi spanyol kormányt az ő véleménye szerint joggal a nép képviselőjének lehet mondani. Ha csak a francia érdekeket tekintené, nyíltan a madridi kormány mellé állana.

— Jól tudom — mondotta, — hogy a spanyol köztársaság fennmaradása biztosítja Franciaország déli határait és az Afrikával való összeköttetésünket. Nem lehet azonban kizárólag csak a magunk szempontjait nézni, mert az könnyen végzetes fordulatot jelentene Európa békéjében. Nem mondom, hogy örökre el lehet kerülni a háborút, de azt mondom, mindent megteszek, hogy elhárítsam!

A német nagykövet elutazott Madridból.

Párizsból jelentik: A legújabb jelentések szerint Németország megszakította a diplomáciai összeköttetést Madriddal. Az Agence Radio szerint a német nagykövet azzal a megokolással utazott el Madridból Berlinbe, hogy nem hajlandó országát olyan

országban képviselni, amelynek kormánya felelőtlen marxistákból áll.

Az angolok menekülése.

Londonból jelentik: A „Daily Express“ jelentése szerint az angol kormány utasítására a madridi angol ügyvivő felszólította az ott élő angolokat, hogy haladéktalanul hagyják el Madridot, mert ez lesz az utolsó alkalom a menekülésre. Előreláthatólag rövidesen a kormány elhagyja a sors.

**Pacelli bíborok államtitkár
európai körútra indul.**

Bécsből jelentik: A „Reichspost“ közlése szerint Pacelli bíboros a Szentszék megbízásából európai körútra indul, amelynek során felkeresi Hitler német vezérkancelárt is. Róma ugyanis a spanyol események hatása alatt elhatározta, hogy összefogja a kommunistaellenes erőkkel. Ezért a Vatikán a kommunistaellenes államokkal fokozottabb együttműködést óhajt. Ilyen értelmű utasításokat küldött szét az összes európai püspököknek, akiket a bolsevista-ellenes arcvonalak létesítésére és kifejlesztésére szólított fel.

Budavár Kapisztránja

Budavár visszafoglalásának 250-ik évfordulóján háláltság lenne meg nem emlékezni Budavár Kapisztránjáról, Avianói Márk ferencrendi kapucinus barátról. Ő Budavár visszafoglalásának egyik legnagyobb munkása és harcosa.

Avianói a keresztnek olyan fanatikus harcosa volt, mint egykori rendtársa, Kapisztrán János. Mindketten pápai kiküldöttek, hogy a félhold elleni harcot hirdessék és szorgalmazzák. Kapisztrán keresztrel a kezében Nándorfehérvár felszabadításáért küzdött Hunyadi János oldalán. Kétszázharminc évvel később, 1686-ban Avianói Márk kapaszkodott fel az ostromló csapatokkal a romokon Budavárába, keresztrel a kezében.

Európai hírvé, kivételes tehetségű, állandóan országokat járó, varázserejű szónok volt Avianói Márk. Megjelenése mindenütt ünneppé, uralkodók, fejedelmek, hadvezérek hódoltak előtte. A nép rajongva tisztelte és a nyers harcosok térdreborultak előtte. Csudatévő prédikátor a neve.

Olaszországban tűnt fel beszédeivel és terjedt a híre. Mindenüvé hívták. Franciaországba, a német birodalom országaiba, Svájcba, Németalföldre. I. Lipót császár-király volt a legodadabb híve. Bizott benne és hallgatott rá. Tanácsait kérte, állandóan levelezett vele. Sajátkezűleg írta leveleit s azokat összegyűjtve, a XVIII. század végén, a császárné számos levelével együtt Grácban adták ki. Egyik levelében így ír: „A törökök olyan háborús felkészültséggel vonultak előre, amelyhez hasonlót száz évvel ezelőtt sem láttak. En pedig az én hadseregemmel egyedül vagyok, minden segítség nélkül, nincs se katonám, se pénzem”.

XI. Ince pápa dolgozott leginkább, hogy Európát megszabadítsa a török veszedelemtől. A keresztény uralkodókat akarta egy nagy szövetségbe egyesíteni. Elsősorban azon munkálkodott, hogy az uralkodók közötti ellentéteket kiegyenlítsse. I. Lipót császárt és Sobieski lengyel királyt össze is hozta és hűségüket fogadtatott velük. A velencei köztársaságot is be akarta vonni a Szent Lígába.

„Ha a velencei köztársaság most belépne a Lígába — írja a császár Márknak — és a törökök ellen hadba szállana, ez kitűnő esemény lenne. En megteszek mindent, amit lehet és reményem is van, hogy sikerül, mert a köztársaság egy nemes férfit küldött Rómába”.

Hogy Velence belépett a Lígába, az Avianói Márk érdeme. Ezzel négy nagyhatalom egyesült a Lígában. I. Lipót, Sobieski, a velencei köztársaság és XI. Ince pápa.

Avianói Márknak a Bécs ostromló törökök fölötti győzelemben is oroszlánrésze volt. Bécs három évvel Budavár bevételé előtt szabadult meg a török ostromtól. Várfalai már romokban heverték s napok kérdése volt, hogy az ostromló Kara Musztafa rohamra vezesse hadait. De a felszabadító sereg megelőzte. A győzelmes nap reggelén Márk atya misét mond. Szobieszki király ministrál.

— Az Ön áldásai és szent jelenléte szerezte meg nekünk a győzelmet — mondta csata után a lengyel király Márknak.

Bécs felszabadítása után következett Párkány, Esztergom, Visegrád, Vác felszabadítása majd Buda első ostroma 1684 július 14-től november 2-ig. Az ostrom nem sikerült. Kudarcba fulladt. A fővezérek nagy mulatságokat rendeztek. Az ezredparancsnokok panamáztak. Avianói megundorodva hagyta ott a táborát. De nem nyugodott. Haditrvet dolgozott ki és átadta a császárnak.

A császár hálával fogadta a javaslatot. Arra kérte Márkot, hogy menjen vissza a seregekhez, mert ott nagy szükség van rá. Avianói lelkében még élénken élt a táborban tapasztalt lehaságok, visszaélések keserősége. Nem kíváncsított vissza. Csak 1686 tavaszán tért oda vissza rendi előjáróságának parancsára, mert nemcsak a császár, hanem Lotharingiai Károly és a többi vezér is visszakívánta. Tudták, hogy a varázsszavú és szent életű barátnak milyen hatalmas befolyása van a harcosok lelkületére. Eppen jókor jött, mert a csapatok vezetői

el akarták halasztani Budavár ostromát. Még nem felelték el az első ostrom kudarcát, Székesfehérvár elfoglalására készültek. Márk ismerte a vezetők szándékát. Mielőtt a táborba ment volna, Bécsben megkérte a császárt, hogy írjon neki a táborba levelet, melyben határozottan kijelenti, hogy Budavár ostroma mellett foglal állást és az ostrom megkezdését kívánja.

A levél meg is érkezett. Márk atya a levéllel sorba járta a vezéreket. Lotharingiai Károly haditanács elé vitte a levelet. A haditanács azután Budavár ostroma mellett döntött.

Az ostrom június 21-től szeptember 2-ig tartott. Szeptember 3-án a rommá lőtt és leégett várban megmaradt Mátyás-templomban tartotta másfélszázad után az első háladó istentiszteletet Avianói Márk atya.

E rövid ismertetésből is könnyen arra a meggyőződésre lehet jutni, hogy Budavár visz-

szafoglalása a kapucinus atya nagyszerű munkája nélkül aligha következett volna be 1686-ban.

Széchenyi György esztergomi érsek Márk atya érdemeire való tekintettel Szent Ferenc kapucinus rendjének rendházát alapította Budán. A rendház ma is fennáll Budán, a Fő utcában.

Avianói Márk még tovább is részt vett a felszabadító hadjáratban egészen Belgrád felszabadításáig.

Nagyságát, érdemeit elfeledték. 1698-ban halt meg Bécsben. Halála után szenttéavatását kezdeményezték. Az is elakadt. Csak mikor Bécs felszabadításának kétszázadik évfordulóját ünneplték, jutott eszükbe Avianói Márk. Talán azért, mert koporsója ott van Bécsben a kapucinusok templomában. A szenttéavatási eljárást is beindították. Életrajzát dr. P. Röss Bertalan budai kapucinus atya írta meg.

Budavár felszabadításának mostani évfordulóján áldozzunk mi is kegyelettel Avianói Márk emlékének. u. n.

EMLEKEZÉS egy székelypap koporsója mellett

Néhány nappal ezelőtt temetésen voltam. A sárguló székelypap erdők alatt, egy nagy és szép katolikus községben szomorúan kongtak a hófehér templom harangjai s a templom-kertben, egy évszázados vad cseresznye alá tölgyfa koporsót hantoltak. Munkában megfáradt 70 éves székelypap, Sólóym Géza esperes-plébános koporsója.

Ezrek állottak ekörül a koporsó körül és millió virág borult a kavicsos sírhalomra. Ezekre szeméből millió könnycsepp hullott alá és látszott az arcokon, hogy mindenkinek van valami kedves emléke, mely az elhunyttal kapcsolatban áll.

Óreg, hófehér anyóknaknak a harminchat év előtti esküvőjük juthatott eszükbe. Mikor ott állottak, térdeltek az oltár előtt és pírulva ejtették ki a szót, az örök esküt. Deres hajú gazdak az iskolára emlékeztek vissza. A kis katekizmus, az első imádság... Fiatal anyák, férjek, gyermekek az iskolai vizsgák szigorú kinézésű, de jóságos szívű elnököt képzelték, varázsolták vissza gondolataikba és nekem is eszembe villant egy régi kép az elhunyttal kapcsolatban.

Még 1919-et irtunk. Olyan lett a világ erre felé is, mint egy nagy hangyaboly. Szinte nap nap után jöttek vonszolták magukat hazafelé. Nagyoroszországból, Szibériából a sokat és hiába szenvedő székelypapok. Jöttek s a szívük tele volt keserűséggel, az eszüket megtömték idegen eszmékkel. Jöttek és itthon se tudtak úgy, ahogy szerettek volna megnyugodni.

Egy falu se volt kivétel akkor s a keserűség fel-fel jajgatott a nagy fehértemplomos faluban is, ahol azonban kemény kezekkel és göröcsösen fogta a gyeplőt a székelypap, akivel egy vasárnap délután sétálni mentünk.

En még diák, Ő már élete delén túljáró telkipásztor. En meg csupa lelkesedés, merész elképzelő, vakmerőségekre hajló gyermek, Ő egy nagyszerű élet tapasztalatait alapos nyugodtsággal mérlegre tevő tekintély.

Mentünk, beszélgettünk. Olyan jól lehetett

beszélgetni, annyi kérdésre lehetett feleletet kapni ebben az időben. És a sétálgatás alatt, a falu nagy utcája végén meglepett az alkony.

Vígsg volt akkor ebben a nagy utcában. Valahonnan messziről egy körhinta került oda. Három füstös csoró húzta, hogy: „Nyomd meg a gombot”. A hintán fiatal lányok, legények visítottak, köröskörül négy-ötszáz nező állott, akik a nőta rejrénjébe egyhangú lelkesedéssel ordítottak bele és általában olyan volt a helyzet, mint egy szabadjára hagyott országos vásáron.

Mi szó nélkül állottunk ketten az utcasarkon és néztük, talán mind a ketten tanulmányoztuk ezt a tarka képet, mikor lágy kondulással megszólalt a Mária harangszó.

Ging-gong, ging-gong. Köröskörül bágyadtan vészelt el a harang szava a zibongásba, de csak egy pillanattig.

A következő pillanatban mint viharral dacoló fenyő, kiegyenesedett mellettem az őshajú pap magas, férfias alakja és színajt, harangszót túlszárnyajva csendült a szó.

— Kedves, jó hívek! Halljátok harangoznak Máriára...

Éreztem, hogy a szívem nagyot dobban. Valami rettenetes félelem fogott el. Csak egy gondolat, egyetlen gyöttrő kérdés szaladt át rajtam és valósággal elszibadtak az idegeim.

— Mi lesz? Mi lesz most, ha ezek a szájak, ezek a kacagó, éneklő, mulató szájak most engedik a fülük mellett az ősz pap acélos hangját?

S végtelennnek tűnt a pillanat, amíg csendeség lett.

De milyen csendesség. Mint a templomban.

Még a kalapok, sapkák is halálos csendben kerültek le a fejekről s mikor újból felhangzott, most már lágyan, de mégis örvendezőn a pap szava:

— Az Ur anyyala köszönté Szűz Máriát... Ember nem maradt talpon. Oda hullottak roskodtak térdre az út porába.

Egytől, egyig.

— En megijedtem, mondtam hazafelé ment és próbáltam azt is megmagyarázni, hogy mit éreztem abban a kritikus pillanatban.

Ő csak mosolygott s lassan kezdett beszélni.

— Nem szabad félni soha. A székelypap a jó Isten legjámorabb, legbecsületesebb népe. En végtelennül szeretem őket; hiszen én is közülök való vagyok...

Régi kép. Lehet, hogy másokról is rajzoltattak hasonlót, szebbet is. Nekem azonban életem egyik legszebb emléke. Olyan mint a gyopár, melyet a Nemeréről hoztam.

FÖLDI ISTVÁN.

Sándor Imre:

KAT. IFJUSÁGI IMAKÖNYV

II. kiadása.

Középiskolások számára egyedüli imakönyv egész Erdély területén, 440 oldal, szép egész vászonkötésben, arany nyomással. Ara 60 lei.

Kapható könyvosztályunkban.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés felügyelői helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldali. Egész évre 600 leány, 400 negyedévre 210, egy hónapra 30 leány.
 Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek is fillér.
 Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.
 Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cíjki szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cíj, Pinta Utrii 13.
 Kéziratokat nem örvényel meg és nem adunk vissza. Csak a választás helyes magánlevelekre válaszolunk.

Kisasszony napja

Fehérvirág-díszbe szoktuk öltöztetni ezen a napon a Mária-oltárokat, mert Szűz Mária születésnapját ünnepeljük. Kétezer év előtt bizonyára nagy örömet jelentett a Dávid király családjából származó Joachimnak és Annának kislányuk megérkezése, — akiről akkor még nem tudhatták, hogy ő lesz az, akit egyszer majd Gábor főangyal fölkeres, akinek hét tör járja át a szívét, — ő lesz az, aki a kigyó fejét eltörpíti és aki megtört szívű szent anyaságában ott fog állni szilárdan a kereszt alatt, — és ki fog tartani hősies hűséggel a legutolsó percig fia mellett, az Isten fia mellett.

Kisboldogasszony, vagy a magyaros rövidítés szerint Kisasszony napján tele van még virággal a kertünk. Fehér ózvirágok, aranyvirágok, mimózák, lángoló szalviák hadserege bókol a kerti utak mentén. Jól esik csokorba szedni — és születésnapra köszöntésül elvinni a fehérvirágos oltárra. Jól esik felköszönteni a fehérvirágú Édesanyját, — aki szenvedésének drága kincsével úgy meg tudja vigasztalni a szomorúságainkat, fel tud emelni elégedettségünkkel, meg tudja gyógyítani sebeinket.

A telefondrótokon és a kopaszodó fák ágain ezen a napon gyűlnek össze a fecskék, hogy elbúcsúzzanak tőlünk és utra keljenek az ocean túlsó partja felé. A gyerekek iskolatáskájában már zörög ilyenkor a vadonatúj tollszár, ceruza és radír, az olvasókönyv, hittankönyv és számtankönyv. A gyermekek is egy hatalmas, nagy ocean partján állnak ilyenkor, — az iskolai tudományok oceanjának partján, — és szorongással gondolnak a túlsópartra, ahová szeretnének épségben és diadalmasan eljutni.

Tengerek, — oceanok csillaga, — Nagyboldogasszony — születésed ünnepén — Kisasszony napján, a lábad elé hordott virágaink mondják el Neked a mi nagy kérésünket. Mondják el, hogy arra kérünk, borítsd égszínű drága köpenyeddel a mi oceanparton szorongó kis fecskéink fölé. Vigyázz rájuk és véd meg őket. Légy velük és vezesd át őket szerencsésen és diadalmasan a túlsó partra. (cs. e.)

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Ma délután csendes, holnap szeles, esős. A hőmérséklet tovább csökken.

Kisasszony napjának ünnepe miatt lapunk legközelebbi száma szerdán délután jelenik meg.

Zürichi zárlat. Párizs 20.19 egynegyed, London 15.46, Newyork 306 háromnegyed, Brüsszel 51.85, Milánó 24.12 fél, Amsterdám 208.20, Berlin 123.32 fél, Bécs — schilling 56.80, Prága 12.67, Varsó 57.72 fél, Belgrád 700.

Feloszlatták a vasgárdisták munkatáborát. Bucuresti. Saját tud. A kormány feloszlatta a „Totul pentru Tara” alakulata Constanta melletti munkatáborát. A vasgárdisták rendben eltávoztak s a fővárosba utazott az ugyane táborban tartózkodó Zelea Codreanu is, közvetlen testőrségével együtt.

Maniu is nacionalizálni akarta a közszükségleti cikkeket gyárait. Bucuresti. Saját tud. Maniu Gyula Constantinescu miniszter egy nyilatkozatával kapcsolatban kijelentette az egyik bucuresti lap munkatársának, hogy annak idején, mint a Román Nemzeti Tanács elnöke tervbe vette volt az előrangú szükségességi cikkeket előállító gyárak nacionalizálását, mert azok német, magyar és osztrák kapitalisták tulajdonában állottak. A Nemzeti Tanács megszűntével azonban a fejlődés már irányba terelődött.

Az angol király Szófiában s onnan Budapestre át haza utazik. Istambulból jelentik: VIII. Eduárd angol király vasárnap éjjel tizenkét órakor elutazott a török fővárosból az Orient-expresshez csatolt szalonkocsiban, amely Miklós osztrák szövetségi elnök ajándéka. A bolgár határon Boris bolgár király a királynéval együtt beszállnak az angol király kocsijába és Szófiáig kísérik. Kedden reggel öt órakor érkezik Eduárd angol király a budapesti keleti pályaudvarra, ahonnan — ha nem száll ki — nyolc óra husz perckor utazik tovább.

Fia sirjánál megszakadt a szíve egy anyának. Debrecenből jelentik: A Péterfia-utcai temetőben két nappal ezelőtt jöklőözött, idős nő holttestét találták. Az előzetes orvosi szemle mérgezés fennforgását gyanította és ezért a holttestet beszállították a kórhoztani intézetbe. A rendőrség felhívására többen megtekintették a holttestet, de senki sem ismerte fel benne hozzátartozóját. Szombaton délután Bordás József egyetemi altiszt, aki a kórhoztani intézetbe van beosztva, utasítást kapott, hogy boncolásra vigye fel az ismeretlen nő holttestét. Amikor a tetemmel felment a liften s megpillantotta a holttest arcát, megdöbbenve kiáltott fel: Rettenetes, hiszen ez a sógornóm! Ilyenformán kiderült a holttest kiléte, öz. Kovács Páma 38 éves asszony, aki a Rothermere-utcában lakott leányával. Még az esti órákban felboncolták a holttestet és megállapították, hogy az asszony nem mérgezés áldozata, hanem szívveréspátlanságban halt meg. Hozzáértő azán elmondották, hogy fia sirját kereste fel a temetőben és ott érte a hirtelen halál.

Üngyilkos lett egy diák, mert megbukott a pótvizsgán. Bucuresti. Saját tud. Constantában Nedelcu Constantin 17 éves ötödik osztályos gimnaziumi tanuló amiatt való elkeseredésében, hogy megbukott a pótvizsgán, revolverrel felpölte magát és meghalt.

Szigetvár ünnepe Zrínyi Miklós kirohanásának 370-ik évfordulóján. Szigetvárról jelentik: Szeptember 6-án és 7-én kegyeletes ünnepséget rendezett a Zrínyi Múzeum Egyesület Zrínyi Miklós és hős batjársai elestének 370-ik évfordulója alkalmából. Az ünnepség szeptember 6-án este 8 órakor 12 ágyulóvesséssel kezdődik. A vasárnapi ünnepségen Szentiványi Béla, a kegyes tanítóné jóságkormányzója mondja az ünnepi beszédet.

Matuskát Budapestre szállítják. Budapestről jelentik: A steini feygházy vezetősége közölte a budapesti igazságügyi minisztériummal, hogy Matuska Szilveszter három és féltől büntetését szeptember 16-án éjfélkor kitölti. A biatorbágyi rémet szeptember 17-én Budapestre szállítják a gyűjtőfogházba, ahol rövidesen eldől, hogy végrehajtható-e rajta a halálos ítélet vagy nem.

Három autószerencsétlenség történt vasárnap Magyarországon. Budapestről jelentik: Vasárnap három autószerencsétlenség történt. Reggel 9 órakor a balatoni országúton Erd és Martonvásár között százkilométeres sebességgel hajtott egy turaautó s igyekezett a többi gépkocsikat megelőzni. Szembéjött vele motorkerékpáron egy közeli megcsuszott, nekivágódott egy megelőzőt kocsinak, a tüzelőt is elütötte és az árok túlsó oldalán a kukoricásba ugrott s ott felfordult. Rövidesen autók sora érkezett. Két orvos is. A kocsiban Illés Ilona újpesti leány, ennek vőlegénye, aki a kocsit vezette, édesanyja Illés Lajosné, még két férfi és párizsi vendégük Macskás Erzsébet ült, akit halva huztak ki a kocsiból. Illés Ilonának a torkát metszette át az ablaküveg, a budapesti Új Szent János kórházban kiszünetelt. A többi hat személy sebesülése is súlyos, eszméletlenül fekszenek a kórházban. Biedernak György budapesti tüzelőt a kórházban fekszik s elmondta, hogy bár leszaladt az országút szélére, nekiment az örült sebesen száguldó autóra. — A másik szerencsétlenség a gödöllői országúton történt. Prómay Gézány aszódi földbirtokosnő turakocsiját, amelyben Monory Jenő közjegyző, a felesége 3 éves leányuk és Kornhelyi János sofőr ültek, egyik sorompónál, ami nem volt leeresztve, a vonat elütötte. Mind a négy utast a budapesti Rókus-kórházba szállították életveszélyes, eszméletlen állapotban. A harmadik szerencsétlenség Miskolc közelében történt vasárnap délelőtt, a Szinya híján. Bereczky József taxisofőr ki akart kerülni egy szamaras kocsit, de a nagy sebességgel haladó autót nekivágódott a hid karfának, áttörte s a nyolc méter mélységben levő vízbe zuhant. A sofőr még a hidon kiugrott a kocsiból, véresen terült el. A kórházban megállapították, hogy állapota nem súlyos. A taxit Miskolcra halálautónak hívták, mert 1933-ban egy kisleányt ütött el, majd később felfordult s a kocsi tulajdonosának egy rokona meghalt benne, harmadszor pedig a vonat üttötte el a kocsit s egyik utasa meghalt. Most bár még nem huzták ki a vízből, valószínűleg teljesen tönkrement.

Az iparigazolványok átírásának taksája. Timisoara. Saját tud. Most, hogy megjelent a miniszteri rendelet az iparigazolványok átírásáról, az ipari munkaadók szindikátusa közölte, hogy éppen a rendelet alapján az az álláspontja, hogy a régi iparigazolványok átírásáért mindössze ötven leit kell fizetni. A betegsegélyző álltal máris beszédett kétszáz leies taksa csakis új iparigazolványok kiadásánál szedhető. Az ipari szindikátus ennek következtében kérni fogja a miniszteriumot, rendelje el a kétszáz leies taksák visszafizetését.

Érdekes beteglátogatás Gömbös Gyula magyar miniszterelnökénél. Münchenből jelentik: Hess Rudolf birodalmi miniszter, a nemzeti szocialistapárt vezérhelyettese szombaton meglátogatta Gömbös Gyula magyar miniszterelnököt itteni szanatóriumi ápolóhelyén. Hess miniszter Hitler vezérkancellár üdvözlését és jókívánságait tolmácsolta s pompás rózsacsokrot nyújtott át Gömbös Gyulának.

Felrobbant a kezében a puska. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Grosos Irimie micăfăului kőbányamunkás robbantani készült a Zuliani Hargitai kőbányában. Kezében dörzsölgetni kezdte a nedves puska, amely felrobbant és a munkást a két kezén és fején súlyosan megsebesítette. A vizsgálat megindult, hogy a balesetért kit terhel a felelősség.

Véres verekedés az ital miatt. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Vasárnap, kora hajnalban, véres verekedés történt a város egyik legforgalmasabb utcakereszteződésénél, ahol két kocma is mérte az italt. Kovács Mihály helybéli szolgaleány több társával mulatott, majd társaival kötölközni kezdett. Záróra után az utcán hágerincén és oldalán több szurással súlyosan megsebesítette Patres Antal cioboteni 20 éves legényt és azután elszaladt. A kocsmából jövő több utázkatoná elakarta fogni a legényt, de az fejtszét kerített és mindenkit halállal fenyegetett meg, aki a közelébe merészkedik. A katonák közül Nicolae tizedes szintén kést rántott és üdözés közben megsebesítette Málnási József és Héjja András lelinceni dühöngő legényeket. A rendőröknek végre sikerült lefegyvereznie a valósággal megvadult legényt, aki a rendőrökkel is szembeállt.

*Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gastrikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyhésnéél, anyagcsere zavarnál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rotható anyagoktól. Az orvosok ajánlják.

Bort mért a tanító az iskolában a gyermekeknek. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Valóságga elárasztották a székelyek lakta, bormettermő vidékeket olcsó, ókirályságbeli borral. Ez úgy látszik igen jó üzletnek bizonyul, mert a borkereskedést megkísérelte egyik tulghesi állami iskolai tanító is. Ő látta el a községet és környékét olcsó borral és szesz italokkal, míg a tanügyi hatóságok le nem intették. Most hasonló esetről ír a Gheorgheniban megjelenő „Gazeta Ciucului” c. időszi lap. Botezatu Mihai mihaileni állami tanítóról és egy Lupu nevű vasúti alkalmazottáról emlékezik meg, akik olcsó bort hoztak az ókirályságból, azt az iskola folyosóján csapraütötték és a gyermekeknek 2—3 leiert kimérték poharaként. Az iskolai bormérésről tudomást szerzett a pénzügyőrség is és a vállalkozó szellemű tanítót kétezer lei pénzbírsággal sújtotta. Botezatu ellen a tanügyi hatóságok részéről is eljárás indult.

Leégett egy múmalom. Bucuresti. Saját tud. Galatzban leégett a Munca nevű szövetség múmalma és fűrészgára gépi berendezéseivel raktáraival együtt. A kár hétmillió lei, de a múmalom és fűrészgyár csak kétmillió leire volt behiztosítva.

MEGJELENT

Alexandra Rachmanova

legujabb megkapóan
bájos könyve:

IRGALOM

Fordította:
Benedek Marcellné
Dante kiadás.

Ára 100 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál

KÖZGAZDASÁG

A búza minőség és mennyiség-termeléséről

Irtta: Réthy László okleveles gazda

A búzánál a kiváló minőség mellett egyzersmind a nagy termőképesség kitenyészése a legfontosabb nemesítési feladat. A jó minőség és bőtermőség létrehozása azonban nemcsak kizárólag nemesítő, hanem ugyanolyan mértékben termelői feladat is.

A nemesítő előtt jól ismert tény, hogy egyik növényi tulajdonság sem fejleszthető ki túlságos mértékben a másik rovására. Ezek a tulajdonságok tehát szoros kapcsolatban vannak egymással. Az egyik kifejlődésével összefüggésben a másik csökken vagy hasonlóan gyarapodik. A tulajdonságoknak ezen kapcsolatát a nemesítő viszonyosságnak (korrelációnak) nevezi. Ilyen nehéz feladat előtt áll a nemesítő, ha azt a célt „kiváló minőség és bőtermőség”-ei akarja érni, hogy csak Fleischmann nemesítő sorait idézzem „nem egyszerű dolog feltornászni a minőséget úgy, hogy az ne menjen a termőképesség rovására”. A gazdának ma azonban elsőrangú érdeke, hogy a terület-egységre minél nagyobb hozamot nyerjen. Ezt pedig a legtöbb esetben csak jó minőségű, de igen bőtermőfélésekkel érheti el annál is inkább, mert a kereskedő a kiváló minőséget nem fizeti meg, úgyhogy az a terméstöbbletvesztésig pótolná.

A nemesítő által kitenyészett jó minőségű és bőtermő búzafélésekben rejlő tulajdonságok érvényrejutása függ tehát a termelési tényezőktől, úgymint a talajtól, éghajlattól, termelő búzafélése megválasztása, célszerű vetésgazdálkodás, talajműveléstől, trágyázástól, vetés és aratás idejétől. Hogy talaj- és éghajlati viszonyaink között melyik nemesített félést termeljük, erre nézve gazdaságunkban több even keresztül végzendő termelési kísérletek adhatnak csak megbízható választ. Ezért bármennyire is idegenkednek általában az ilyen termelési kísérletektől a gazdák, a nemesített magvak sikeres használatára ez döntő befolyással bír.

A búza elhelyezése a vetésgazdálkodásban szintén nagy hatást gyakorol a termés minőségére és mennyiségére kialakulására. A kapásnövénynek mint előveteménynek az a nagy hátránya, hogy későn kerül le a talajról, ennek tehát a búza elvetéséig nincs elegendő ideje a beérése. Ez pedig rendkívül fontos tényező a mennyiségre, mint a minőségre nézve. A tapasztalat szerint a korai burgonya után azonban igen jó minőségű búza terem. Ugyanez a helyzet a korai tengerifélésekkel, melyek jól trágyázva kitűnő előveteményt szolgáltatnak. A késői tengeri, mint elővetemény, a búza minőségére káros befolyást gyakorol.

A talaj megmunkálásánál a fő cél azoknak a vegyi folyamatoknak előmozdítása, melyek a talaj teljes beéréseire vezetnek. Ezenkívül a helyes műveléssel eszközölt gyomirtás és a nedvesség lekötése a talajban, ezek azok a tényezők, melyek alapfeltételei a búza minőség- és mennyiségtermelésének.

A búzának nagy a tápanyagszükséglete, a szükséges trágyamennyiséget, ha állólótrágya az, természetesen az előveteménynek kell adni. A műtrágyák közül különösen a foszfortrágyák (szuperfoszfát), azok, melyek a korai érést (minőség) előmozdítják. A „N”-trágyák, miután a nitrogén a fehérjeanyagok főalkatrésze, a magminőségre szintén nagy hatást gyakorolnak. A foszfor és a káli a siker minőségét javítják, annak mennyiségére látványos hatást nem fejtenek ki, a nitrogén azonban a siker mennyiségét emeli.

Az alacsony terményárak miatt a gazdák meg kellőn kénytelenek a műtrágyák használatát és ezért az állólótrágya szakszerű kezelésére nagyobb gondot kellene fordítani. A gyakorlatban az állólótrágya kezelésére alig fektetnek gondot, igen kevés azoknak a száma, akik

megfelelő trágyateleppel rendelkeznek. A tápanyagvesztések ezért rendkívül nagyok.

Ami a vetés idejét illeti, úgy az mérsékeltabb éghajlatú vidékeinken október első hetében végzendő, zordabb fekvésű helyeken már szeptember második felében. A nagy hozam és jó minőség eléréséhez szükséges, hogy a vetés még a tél kezdete előtt egyenletesen kikeljen és kissé bokrosodjon.

Minden gazda előtt ismeretes, hogy az aratás idejének milyen nagy befolyása van a hozam minőségére és mégis e tekintetben a gyakorlatban sok hiba történik. A nagy kalászkban a magvak előbb érnek meg, mint a közepes nagyságúakban és legkésőbb érnek be az aprókalászkban. Sőt egy és ugyanazon kalászkban is különböző a magvak érési ideje. A kalász kisebb magvai előbb keményednek meg, ez alól kivételt csak azok az apró magvak képeznek, melyek a kalász alsó részén fekszenek.

A nyúlós bor javítása. A borpincében különösen a kisebb pincékben, gyakran megtörténik, hogy a bor nyúlósodni kezd. Ezen úgy segíthetünk, hogy a borba hektoliterenként 20–25 gramm csersavat teszünk, ezt jól összekeverjük s a bort kénezett hordóba áttöltjük. Az áttejtéskor a csapra szóró rózsát erősítünk, azért, hogy az szétszaggassa a nyálkát. A csersav a másik hordóban a fenékre ülepi a nyálkát. Ha megtörtént az ülepedés, a bort óvatosan újra áttöltjük. Sokkal nehezebb azonban a borból a dohosagot, a penészt eltávolítani. Ha észrevettük a penészt, szűrjük át a bort szénporon keresztül másik, tiszta, alaposan kénézett hordóba. Ha egyszeri szűrés nem használt volna, ismételjük meg. Szoktak a penészes borba hektoliterenként 5–6 deciliter olivajot önteni és vele a bort összekeverni. Az olivaj, épúgy, mint a szénpor, magába veszi a penészt, vagy a dohosagot, meg is szünteti azt, azonban akár szénporral, akár olivajjal próbáljuk a dohosagot, a penészt kiküszöbölni, a bor már nem lesz kifogástalan.

A méh- és darázs-szurás gyógyítása. Virág- vagy gyümölcszedés közben gyakran előfordul, hogy a virágpont, a virágnedűt gyűjtő dolgos méh, vagy a gyümölcsöt dezmáló kapzsi darázs megszurja az embert. Bár a két rovar szurása hasonló módon történik és hasonló fájdalmat okoz, mégis lényegesen különbözik egymástól a csípés gyógyítása, mert más mérget bocsát a sebbe a méh és más a darázs. A méh ugyanis igen erős hangyasavat bocsát ki magából a fulánkkal együtt, tehát a méhcsípés okozta fájdalmat a legeredményesebben úgy lehet gyógyítani, illetve enyhíteni, ha a megcsípött testrészt valamilyen lugos folyadékkal dörzsöljük be. Ilyen lugos folyadék például az ammóniák, a szalmiákszesz. Ez a hangyasavat semlegesíti. Ezzel szemben a darázs a szuráskor nem savas, hanem lugos jellegű mérget bocsát ki magából, tehát a darázs-csípést szalmiákszesszel nem lehet enyhíteni, hanem mivel a darázscsípés esetében lugos méregről van szó, tehát a csípés helyét savas szerrel kell bedörzsölni. Ilyen például a hideg ecetsav vagy a hig sósav. Egyszerű kémiai kísérlettel is meg lehet győződni arról, hogy a méhcsípés savas mérgezéssel jár, a darázscsípés pedig lugos mérgezéssel. Ha például egy csomó darazsát vízbe fojtunk és ebbe a vízbe vörös lakmuspapírost dugunk, úgy a vörös lakmuspapír mekkékül, tehát a víz rövid idő alatt lugos kénhatású lesz. Ha ellenben méheket fojtunk a vízbe és ebben azután két lakmuspapírt mártunk, az megvörösödik, amiből nyilvánvaló, hogy a víz savanyú kénhatásúvá vált. A méhcsípésről egyébként azt szokták mondani, hogy az a reumás vértagokra jó hatással van, már a darázscsípést nem dicsérik és senkinek sem javallják.

mert ezek a szárból még felfelé törekvő vízmaradékot a magasabban fekvő magvak elől felveszik.

Az a kérdés tehát, hogy megvárjuk-e míg a kalászkban az összes mag megkeményedik vagy már előbb kezdjük meg az aratást? Novacki szerint az aratás megkezdésének legmegfelelőbb időpontja az a pillanat, mikor a nagyobb kalászk magvai a viaszérésbe (sárga érés) lépnek. Ez éppúgy vonatkozik a vetőmagnak szánt búzára, mint az egyéb célra szánt búzára is.

Ennek az időpontnak gyakorlati megállapítása a következő: A búzatablából minden keresgélés és kutatás nélkül kivesszünk egy nagyobb kalászt és azt a közepén meghajlítva és a szemünkbe tűnő legteljesebb magot kivéve ezt zsebkéssel átvágjuk. A vágás felületét pontosan megvizsgáljuk és ha a mag héja alatt, valamint a mag belsejében már zöld chlorophyllt nem találunk, akkor a mag viaszérésben van. Ezt a próbát többször a tábla több pontján megismételjük és ha mindenütt ugyanazon eredményre jutunk, akkor az aratás ideje elérkezett. Ezen állapotban az anyaglerakódás a magvakban megszűnik. Ez a legjobb időpont a jó minőség elérésére, mert piros szemű acélos búzát éppen ebben az átmeneti állapotban eszközölt aratással és a búza rögtöni felkötésével és keresztberakásával lehet elérni.

A szalma színe csak tájékozásul szolgálhat, az érés megítélésénél szerepet nem játszik.

Mitől pusztul a málnabokor? Gyakran előfordul, hogy a kertben levő málnás hirtelen pusztulásnak indul. A pusztulást egy rovarféséség, vagy pedig gombabetegség szokta előidézni. A rovarféséség a ribizkén is előforduló szitaszárnyu lepke kukaca, amely a málna szárának felső részét támadja meg és felülről lefelé ráj járót annak belsejében. Ez ellen a kártevő ellen úgy lehet védekezni, hogy amint észrevesszük a málnató levelinek fonnyadását, a megtámadott szárat azonnal kivágjuk és elégetjük. Szokták a málnatöveket egyrészt méz, egyrészt korom keverékével beporozni. Állítólag ezzel meg lehet akadályozni a szitaszárnyu lepke petézését. A gombabetegség már veszedelmesebb. A gomba az egyéves hajtásokat támadja meg, amelynek csirái megtelepednek a felhámiban. A megtámadott helyeken barna, vagy kékes foltok keletkeznek. A gomba a fejlődés folyamán mindjobban behatol a vessző belsejébe s azt rövidesen elpusztítja. A gomba szaporodó szervei júniusban-júliusban érnek be s akkor fertőzik meg az egészséges vesszőket. Ezért már a málnabokrok tavaszi ritkításánál el kell távolítani a beteg, foltos vesszőket, a visszamaradó csomókat pedig jól fel kell tütni és betakarni földdel. Ilyenkor a foltos szárat azonnal ki kell vágni és elégetni, őszel pedig a száraz leveleket és a gyanús hajtásokat távolítjuk el s a málnabokor körül a talajt felássuk.

Onnek is szüksége van arra,

hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet! Játsva és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül!

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk

könnyen

gyorsan

németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr Ernst Häckel tanár,

a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója, a báró Eötvös Coll. tanára irt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, szinte játsva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg e művet, amelynek bővített, szójegyzékkel és a feladványok megfejtesével kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

A NÉMET NYELV ISMERETE MA MÁR MINDENKI SZÁMÁRA LÉTERDEK!

Ára füzve 200 lei és 10 lei portó.

Kapható KÖNYVOSZTÁLYUNKNAL.

SPORT

A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulójának bombája: Kikapott a Ripensia

A nemzeti bajnokság vasárnapi fordulójának táblázatát változatos eredmények tarkítják. Legnagyobb meglepetése a napnak a Ripensia súlyos veresége. Az újjászervezett CFR-nek második mérkőzését sem sikerült megnyerni. A Venus nem várt nagy gólaránnyal vert rá a Crisana-ra s a CAO Bodola és Spielmann góljával fölényesen verte az Univerzitáteat.

A vasárnapi nagy küzdelmekről az alábbiakban számolunk be.

CAO—Univerzitátea 3:1 (2:0).

Oradea. Bíró: Pálffy. 3500 néző. A két csapat a következő felállításban állott fel egymással szemben: CAO: Czinczér — Barta, Sarkady — Krausz, Juhász, Feiersten — Geczó, Kovács, Spielmann, Bodola, Kocsis. Univerzitátea: Sepsí — Borgea, Jancovici — Stefanescu, Gain, Golub — Draga, Putnik, Szaniszló, Ploesteanu, Ieseanu.

A CAO kezd és Geczó beadásából Spielmann már negyedik percben megszerzi a CAO számára a vezetést. Az egész első félidő CAO támadások jegyében folyik le s az „U” csak néha-néha kísérel meg egy-egy gyöngén indított támadást. Az állandó CAO támadásokból megszületik Bodola révén a félidő 35-ik percében az oradeaiak második gólja. Szünet után feljön az „U” is és villámgyors támadásokat indít a CAO kapuja ellen. Sikerül is nekik Putnik fejes góljával szépitni az eredményen. Az „U” állandóan

támad továbbra is és a 35-ik percben egy hirtelen lefutásból mégis a CAO rug gólt. Spielmann, Geczó beadását védhetetlenül bevágja az „U” hálójába és ezzel be is állítja a végeredményt.

AMTE—Unirea Tricolor 2:2 (1:1).

Bucuresti. Mind a kétszer az aradi csapat szerzte meg a vezetést, jobban is játszott, de nem volt szerencséje. Góllövő: Praszler, Perneky, illetve Niculescu, Jordache.

Venus—Crisana 6:2 (1:1).

Bucuresti. A Venus a második félidőben hengerlt. Góllövő: Gruin (3), Sepi, Valcov II., Valcov I., illetve Szőke (2).

Kinizsi, Ilsa—CFR 3:2 (2:1).

Timisoara. A Kinizsi ezen a mérkőzésen már egységesnek bizonyult és győzelme megérdemelt. A II. félidő 43. percében vihar miatt félbeszakadt. Góllövő: Bajusz, Tiriung, Glasz, illetve Moldoveanu, Avar.

Gloria—Ripensia 4:0 (2:0).

Arad. Nagy meglepetés a bajnokságot súlyos veresége. A Gloria jobb volt s győzelme még ebben az arányban is megérdemelt. Góllövő: Fritz (3), Körösladányi.

Victoria—Juventus 3:0 (2:0).

Cluj. A honi csapat lelkes játékkal rászolgált a győzelemre. Góllövő: Capusan (2), Cornea.

Eldöntetlen a Középeurópai Kupa döntőjének első mérkőzése

Austria—Sparta 0:0

Bécsből jelentik: Érdekes és izgalmas mérkőzést vívott a két csapat a Stadionban 40.000 néző előtt. Az Austria csatársora jobban kombinált és több helyzete is volt. Az osztrák csapat kisebb átütő ereje azonban hozzásegítette a Spartát olyan döntetlenhez, ami már szinte biztosan a prágai csapat végső győzelmét igéri. A Sparta ezúttal szélsőfedezeteit egészen a védelembe vonta vissza és így az Austria támadói szinte áttörhetetlen falba ütköztek. Hogy így is volt nagy helyzetük, az klassziszták dicséretét érdemlik, akiket a helyzeteket nem tudták gólrá váltani, ebben a balszerencsének is van némi szerepe. Az I. félidő 7. percében Stroh lövése a kapufát találja el, a pattanó labda éppen Klenovec előtt kitér. Egy perc múlva Sindelar nagy bombáját fogja Klenovec bravurosan. A Sparta csak áttörésekkel próbálkozik. A 27. percben

Sindelar találja el a kapufát és Stroh feje se kapu fölé repül.

Szünet után is Austria támad előbb többet, majd nyílt lesz a játék. Befejezés előtt pár perccel Nejedl négy lépésnyire van a kaputól tiszta helyzetben és Zöhrebe vágja a labdát.

Az Austriában Stroh és Riegler volt a legjobb csatár. Sindelar félenken játszott, Mock időnkint egészen nagy volt, Nausch játszott a fedezetek közül a leggyengébben. Sesta volt a védelem oszlopa. Zöhrenek aránylag nem volt sok dolga.

A Sparta legjobb embere Klenovec volt. Boucsek sokszor eltűnt. Meglehető jó volt Radó. Braine és Zajicek nem sok vizet zavart a csatársorban, ahol a két szélső volt a leaktívokesebb. Scarpi, egy-két hibától eltekintve, jól vezette a mérkőzést.

kai sokkal jobb volt s csak a játékvezető mentette meg a Nemzetit a nagyobb vereségtől.

Phőbusz—Er. SO. 4:1 (3:0). (Budapest.) Góllövők: Turai II., P. Szabó, Solti (2), illetve Bihámi. Biztosan győzött a Phőbusz, de játéka csak az első félidőben volt meggyőző.

Budafok—Szeged 3:2 (2:1). (Budafok.) Góllövők: Nagy, Bertók (öngól), Sezbehelyi IV., Kovács I., illetve Berecz. Ezt a mérkőzést inkább küzdelemnek, mint játéknak lehetett nevezni.

Favoritgyőzelmek Magyarországon

Hungária—Kispest 7:3 (4:1). (Budapest.) Góllövők: Cseh (4), Müller, Titkos, Sas, illetve Nemes (2), Székely. A Hungária rég nem látott győnyörű csatárjátékkal, biztosan nyerte a mérkőzést.

Budai „11”—III. ker. FC 1:0 (0:0). (Budapest.) Góllövő: Komáromi. Álmos játéka miatt majdnem leadott egy pontot a Budai „11”, a lelkesen játszó kerületieknek.

Ujpest—Elektromos 6:2 (3:1). (Budapest.) Góllövők: Zsengeller (2), Kállai (2), Vincze, Kocsis, illetve Kolozsvári (2). Hősiesen küzdött az Elektromos a mindinkább bajnoki formába jövő Ujpest ellen.

Ferencváros—Haladás 3:2 (2:2). (Szombathely.) Góllövők: Jászberényi (2), Toldi, illetve Gazdag és Szabó. A Haladás kétszer vezetett s a Ferencváros góljai közül hármat nem adott meg a játékvezető. A ferencvárosiak védelme dermedten küzdött a Haladás pompás csatársora ellen.

Bocskai—Nemzeti 3:1 (3:1). (Budapest.) Góllövők: Teleki (2), Hajdu, illetve Kísalagi. A Bocskai

ASZÓDI MIHÁLY
Fűszer és csomage
üzletében
vásároljon!
SASPALOTA

Belföldi sporteredmények

B) LIGÁBAN:

Cernauti: Dragos Voda—Jahn 1:0 (0:0).
Bucuresti: Sportul Studentesc—Maccabi 2:0 (1:0).
Braşov: IAR—ACFR 3:2.
Braila: Franco Romana—DUIG 1:1.
Galati: DVA—Tricolor 5:2.
Lugoj: Vulturii—TMAC 3:0 (3:0).
Craiova: Crai Jovan—Rovine Grivita 3:2 (2:1).
Baia-Mare: Phönix—Olimpia 4:1 (1:1).
Alba-Iulia: Unirea—CFR 3:2 (0:0).
Carei: Törekvés—Victoria 2:1 (1:1).
Petroseni: Jiul—Muresul 3:2 (3:0).

C) LIGÁBAN:

Timişoara: Progresul—LMTE 7:1 (3:0).
Turnu-Severin: Electrica—CFR 3:1 (1:0).
Resita: RMTE—Gulgerul 4:2 (2:1).
Lupeni: Minerul—Banatul 3:0 (2:0).
Arad: UDR—Olimpia 9:0 (2:0).

Apróhirdetések

Lakás

4, esetleg 3 szobás komfortos utcai lakás november 1-re kiadó. Oradea, Str. Sztaroveszky No. 7.

Kiadó

2 szoba mellékhelyiségekkel, november 1-re. Oradea, Parcul Alba Iulia 6. szám.

Kiadó

3 szobás, fürdőszobás komplett lakás és két szobás komplett lakás. Értekezni dr. Bozsodina, Oradea, Str. Pavel 17. szám.

Kiadó

egyszobás, parkettás, fürdőszobás, komfortos utcai lakás. Oradea, Paul Chinez 16-a. (Gázgyár helyén.)

2 szobás

udvari lakás mellékhelyiségekkel, — szép udvarban azonnalra vagy szeptember 15-re kiadó. Oradea, Strada Axenta Sever 13.

Oktatás

Hegedű tanfolyam

kezdőknek a művészi kiképzésig. Róth tanár hegedű pedagógus, Oradea, Strada Petru Rareş 8-b.

Német nyelvi és gyorsírási tanfolyamok
A bécsi Neulandschule módszerével október hónapban magántanítást kezdnek a német nyelvből és gyorsírásból. Kezdők és haladók részére külön tanfolyam a nyelvtan, a mondattan és társalgás elsajátítására és gyakorlására. Külön tanfolyam a német levelező gyorsírásra is Gabelsberger-rendszerének alapján, könnyű és gyors módszerrel. További felvilágosításokat ad Paál Annus, Oradea, Parcul Carmen Sylva 16.

Alkalmazás

Idősebb uriaszany
mellé keresek gondozó, társalkodónót, aki takarít is rá. Cim: Schwartz hírlapiroda, Valea lui Mihai, Jud. Bihor.

Stramin Mozaik festők
állandó munkára kerestetnek. Oradea, Str. Saguna II. szám.

Mindenest

keresek azonnali belépésre. Oradea, Strada Take Jonescu 41. Kapuval szemben.

Hülönféle

Urleány,

volt hivatalnoknő, elmenne magános hölgyházhoz vagy urhoz, feltétlenül uri családnak házikisasszonynak, gyermek mellé anyabélyegtesnek, ahol családtagnak tekintenek, szerény fizetésért lehetőleg Ardealban, háztartáshoz, varráshoz, kézimunkához ért. Levelei „Nyugodt otthon” jellegére a kiadóba.

Két iskolás leányt
vagy fiúcskát teljes el látásba fogadok gondgóllyeget mellett. Özv. Benz Gyuláné, Oradea, Str. Vlahuta 72. szám

Elsőrendű

jó háziközt kihordásra olcsón kapható. Oradea, Str. Ion Ciordas 41

Teljes ellátás-al,
fürdőszoba használat-tal, 2 diákleányt vagy fiút felveszek. Cim: Hangya, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 2.

Jobb leány
vállalna könnyebb ház munkát vagy orvosrendelő, írda takarítását szerény fizetéssel. Cim: Oradea, Str. Rosiori 10. szám.

Jómunkás
fiatal manikűrös, aki ondulál is és tanuló-lány felvétetik. Gyurtsik, Oradea, Bul. Reg Ferdinand 26. szám.

Adás-vétel

Használt cserépkályha
eladó. Oradea, Strada Academia 2. Bálint.

Jó karban levő
cserépkályhát veszek. Oradea, Str. Sina. Bar-nutiú 22. szám.

Eladó

Gebrüder Stingl zongora és palisander ebédlő. Oradea, Strada Avram Jancu No. 6.